

Asia: VN/25911/2023

Lausuntopyyntö kuluttajariitalautakunnan toiminnan kehittämistarpeita koskevasta selvityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne koskien selvityshenkilön ehdotusta kuluttajariitalautakunnan ja kuluttajaneuvonnan sijoittamisesta samaan organisaatioon:

Kuluttajaneuvonta on kuulunut vuosina 1978-2008 kunnille, vuosina 2009-2018 maistraateille ja vuodesta 2019 Kilpailu- ja kuluttajavirastolle. Selvitysmies ehdottaa nyt, että selvitettäisiin kuluttajaneuvonnan siirtämistä saman katon alle kuluttajariitalautakunnan kanssa synergiaetujen saavuttamiseksi. Onhan niin, että kuluttajaoikeusneuvojen neuvonta ja opastus oikeudellisissa kysymyksissä on yksi kuluttajariitalautakunnan henkilökunnan tehtävistä, mistä tosin ei enää säädetä nimenomaisesti laissa (ks. HE 130/2018 vp s. 6). Mikäli asiaa lähdetään selvittämään, voisi kuitenkin olla syytä kiinnittää huomiota siihen, ettei kuluttajaneuvonnan organisointi kuluttajariitalautakunnan yhteyteen vaaranna kuluttajariitalautakunnan asemaa riippumattomana ja puolueettomana kuluttajariita-asioita käsittelevä oikeussuojaelimenä.

Lausuntonne kuluttajariitalautakunnan menettelytapoja koskevista ehdotuksista:

Ehdotukset jaostojen puheenjohtajien hyödyntämisestä yksinkertaisessa menettelyssä ja sivutoimisten esittelijöiden määrän systemaattisesta kasvattamisesta ovat kannatettavia.

Lautakunnan jäsenten ja sivutoimisten esittelijöiden palkkioiden korottaminen on perusteltua.

Lausuntonne kuluttajariitalautakunnan toimialueen supistamista koskevista ehdotuksista:

Selvitysmies on pohtinut euromääräisten vähimmäis- ja enimmäisintressirajojen käyttöön ottamista. Tältä osin ei kuitenkaan ole tehty varsinaista ehdotusta. Varovaisuus on tässä varmastikin paikallaan. Esimerkiksi yksityistä pysäköinninvalvontaa koskevissa kuluttajariidoissa euromääräinen intressi on tyypillisesti vain muutaman kymmenen euron luokkaa eli valvontamaksun verran, mutta on tärkeää, että myös tämän kaltaisille asioille on olemassa vaihtoehtoinen forum yleisten tuomioistuinten ohella.

Lausuntonne ratkaisujen noudattamista koskevista ehdotuksista:

Sitä, että jotkin suuret yritykset ja jopa valtionyhtiöt ovat eräissä julkisuudessa esillä olleissa tapauksissa kieltäytyneet noudattamasta kuluttajariitalautakunnan ratkaisusuosituksia, on pidettävä merkittävänä yhteiskunnallisena ongelmana ja vahingollisena kuluttajariitalautakunnan arvovallan kannalta.

Kuluttajariitalautakunnasta annetun lain 18 §:ssä säädetään, että jos lautakunnan ratkaisusuositus on keskeisiltä osiltaan vastainen elinkeinonharjoittajalle, lautakunnan on suosituksessaan mainittava, paljonko kustannuksia valtiolle on aiheutunut asiaan liittyvien lausuntojen ja selvitysten hankkimisesta sekä katselmusten järjestämisestä. Jos itselleen vastaisen ratkaisusuosituksen saanut elinkeinonharjoittaja ei ole noudattanut suositusta ja hän häviää samaa asiaa koskevan oikeudenkäynnin, suosituksesta tiedon saaneen tuomioistuimen on veloitettava hänet korvaamaan valtiolle 1 momentissa tarkoitetut kustannukset. Korvaus voidaan jättää tuomitsematta tai sen määrää alentaa, jos korvausvelvollisuus muodostuisi asiassa esiin tulleisiin seikkoihin nähden kohtuuttomaksi tai jos oikeudenkäyntiin on ollut perusteltua syytä. Ilmeisesti tätä pykälää ei käytännössä ole juurikaan sovellettu. Selvityksessä on todettu, että elinkeinonharjoittajalta perittävästä ”valitusmaksusta” olisi mahdollista säätää lailla, ja tuotu esiin, että Tanskassa elinkeinonharjoittajan on maksettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle maksu viraston kuluista asian käsittelystä kuluttajariitalautakunnassa, jos kuluttaja menestyy valituksessa tai asia päättyy sovintoon.

Kenties meillä voisi harkita esimerkiksi seuraavanlaista sääntelyä: Jos itselleen vastaisen ratkaisusuosituksen saanut elinkeinonharjoittaja ei ole noudattanut suositusta ja hän häviää samaa asiaa koskevan oikeudenkäynnin, suosituksesta tiedon saaneen tuomioistuimen on veloitettava hänet korvaamaan valtiolle euromäärältään kiinteä ”valitusmaksu” tms. riippumatta siitä, paljonko kustannuksia valtiolle juuri kyseisen asian käsittelystä kuluttajariitalautakunnassa on aiheutunut.

Muu lausuntonne koskien kuluttajariitalautakunnan toiminnan kehittämistä:

Riittävien resurssien turvaaminen kuluttajariitalautakunnalle on tärkeää myös taloudellisesti haastavina aikoina.

Palomäki Petteri
Kanta-Hämeen käräjäoikeus